

Виктор Пелевин
Принцът от Госплан

По коридора бяга мъничка фигурка. Нарисувана е с голяма любов, дори леко сантиментално. Ако се натисне клавиша „Up“, тя ще подскочи нагоре, ще се изпълне, ще увисне за секунда във въздуха и ще се опита да хване нещо над главата си. Ако се натисне „Down“, тя ще приседне и ще се опита да вдигне нещо от земята под краката си. Ако се натисне „Right“, ще побегне надясно. Ако се натисне „Left“ – наляво. Изобщо, тя може да се управлява с много клавиши, но тези четири са основните.

Проходът, по който бяга фигурката, се изменя. През повечето време той е нещо подобно на каменен тунел, но понякога се превръща в удивителна по своята красота галерия с ивица от източни орнаменти по стените и високи тесни прозорци. По стените горят факли, а в задънените коридори и на несигурните мостчета над дълбоките каменни шахти стоят врагове с извадени мечове – с тях фигурката може да се сражава, ако се натиска клавиша „Shift“. Ако се натискат някои клавиши едновременно с други, фигурката може да подскача и да се повдига, да виси, клатейки се, на ръба, и дори може да прескача със засилка каменните кладенци, от дъното на които стърчат остри шипове. Играта има много нива, от долните може да се минава нагоре, а от горните да се пропада надолу – при това се променят коридорите, изменят се капаните, по друг начин изглеждат съдовете, от които фигурката пие, за да възстанови жизнените си сили, но всичко си остава както преди – фигурката бяга между каменни плочи, факли, черепи на пода и рисунки на стените. Целта на играта е да се стигне до последното ниво, където чака принцесата, но за това е нужно да посветиш на играта много време. Всъщност за да постигнеш успех в играта, трябва да забравиш, че натискаш клавишите, и самият ти да станеш тази фигурка – чак тогава тя ще придобие степен на ловкост, необходима, за да се бие с меч, да се промъква през щракащите в тесните каменни коридори разрезвачки, да прескача дупките в пода и да бяга по срутващите се надолу плочи, всяка от които е способна да задържи тежестта на тялото само секунда, макар че фигурката няма никакво тяло и още повече тежест, както такава нямат, ако се замисли човек, и срутващите се плочи, колкото и убедителен да изглежда издаваният от тях при падането трясък.

Принцът бягаше по каменния корниз; трябваше да успее да се промъкне под желязната решетка преди тя да се спусне, защото зад нея стоеше стомна с тясно гърло, а той почти нямаше сили: назад бяха останали два кладенеца с шипове, а и скокът от втория етаж на осеяния с каменни отломъци под също не струваше малко. Саша натисна „Right“ и веднага след него „Down“, и принцът по някакво чудо се промъкна под

решетката, спуснала се вече почти наполовина. Картината на екрана се смени, но вместо стомна на мостчето отпред стоеше едър воин с тюрбан и хипнотизиращо гледаше Саша.

– Лапин! – раздаде се отзад отвратително познат глас, и дъхът на Саша спря, макар да нямаше абсолютно никакъв обективен повод за страх.

– Да, Борис Григориевич?

– Ела при мен.

Кабинетът на Борис Григориевич всъщност не бе никакъв кабинет, а просто част от стаята, оградена от няколко невисоки шкафа, и когато Борис Григориевич се разхождаше из своята територия, над повърхността на шкафовете се виждаше само плешивото му теме, заради което на Саша понякога му се струваше, че седи клекнал до билиардна маса и наблюдава движението на единствената останала топка, частично скрита от борда. Следобед Борис Григориевич обикновено попадеше в някоя дупка, а сутрин, в златното време, през по-голямата му част отскачаше от бордовете, при което ролята на кий играеше телефонът, чийто звън караше полусферата с цвят на слонова кост над затрупаната с хартии повърхност на шкафа за известно време да се движи по-бързо.

Саша ненавиждаше Борис Григориевич с онази особено продължителна и спокойна ненавист, която е позната само на живеещите при жесток стопанин сиамски котки и на четящите Оруел съветски инженери. Саша бе прочел целия Оруел в института, още когато беше забранен, и оттогава всеки ден намираще куп поводи, за да се усмихне криво и да поклати глава. Ето и сега, минавайки през прохода между двата шкафа, той криво се усмихна на предстоящия разговор.

Борис Григориевич стоеше до прозореца и замирайки продължително на всяко междинно положение, отработваше удара „полет на лястовица“, при това не с бамбукова пръчка, както съвсем неотдавна, когато започна да усвоява играта „Будокан“, а с истински самурайски меч. Днес той беше с ловджийска дреха от зелен атлаз, под която се виждаше измачкано кимоно от шарена тъкан синобу. Когато Саша влезе, той грижливо постави меча на перваза на прозореца, седна на табуретката и посочи съседната. Саша седна на нея и отмести погледа си върху плаката на фирмата „Хонда“, мотоциклетист с високи кожени ботуши, който втора година правеше вираж на стената на шкафа вдясно от Борис Григориевич. Борис Григориевич положи длан на своето „АТ“ – същото като това на Саша, само че с диск от осемдесет мегабайта – и затвори очи, размишлявайки как да построи беседата.

– Чете ли последните „Аргументи“? – попита той след минута.

– Не – отвърна Саша, – не съм абониран.

– Напразно – каза Борис Григориевич, вдигайки от пода сгънатите листа и размахвайки ги във въздуха, – отличен вестник. Не разбирам на какво се надяват сега комунистите? Петдесет милиона души погубиха, а сега още говорят. Че нали на всички им е ясно.

– Аха – каза Саша.

– Или това – каза Борис Григориевич, – в Америка около хиляда жени са бременни от извънземни. При нас също е пълно с такива, но КГБ ги крие някъде.

„Какво ли иска той?“ – с мъка помисли Саша.

Борис Григориевич се замисли.

– Странен младеж си ти, Саша – каза накрая той. – Гледаш мрачно, с никого от отдела не дружиш. А знаеш, наоколо са хора, не мебели. Вчера дори си изплашил Люся. Тя днес ми казва: „Знаете ли, Борис Григориевич, вие както искате, но мен ме е страх да се возя сама с него в асансьора.“

– Че аз нито веднъж не съм се качвал с нея в асансьора – каза Саша.

– Ами затова се страхува – каза Борис Григориевич. – Ти се качи, побарай я за пътката, посмей се. Чел ли си Дейл Карнеги?

– А с какво съм я изплашил? – попита Саша, докато съобразяваше коя е тази Люся.

– Не е в Люся работата – раздражено махна с ръка Борис Григориевич. – Трябва да бъдеш човек, разбираш ли? Е, този разговор ще го продължим друг път, а сега ми трябваш по работа. Добре ли познаваш танка „Абрамс“?

– Горе-долу.

– Как се завърта кулата там?

– Първо натискате „С“, а после клавишите за курсора. С вертикалните може да вдигате оръдието.

– Вярно ли? Я дай да видим.

Саша се примъкна до компютъра; Борис Григориевич, шепнейки нещо и дълго задържайки пръсти над клавиатурата, извика играта.

– Ето – показвайки, рече Саша.

– Вярно. Цял живот нямаше да се сетя.

Борис Григориевич взе телефонната слушалка и се зае да навърта някакъв номер, и когато линията отговори, всичко най-хубаво се издигна от душата му и се настани на лицето му.

– Борис Емелянич – ласкаво каза той, – намерихме го. Натискате

„це“, а после със стрелките... Да... Да... Обратно също със „це“... Какво говорите, а-ха-ха-ха...

Борис Григориевич се обърна към Саша, умоляващо събра устни и съвсем не обидно помахаше с пръсти по посока на изхода. Саша стана и си излезе.

– А-ха-ха... На лист? Попколос? Дори не съм чувал. Ще го направим. Ще го направим. Ще го направим. Прегръщам ви...

Саша отиваше да пуши на тъмната стълба, до прозореца, от който се виждаше високия блок насреща и някакви овехтяло-красиви тераси отдолу. Мястото до прозореца беше за него особено. След като запалише цигара, той обикновено гледаше блока – звездата на върха му се виждаше леко отстрани, и заради ограждащите я венци изглеждаше като двуглав орел; гледайки я, Саша често си представяше съвсем друг вариант на руската история, по-точно друга нейна траектория, свършваща в същата тази точка – строителството на същия този блок, само че с друга емблема на върха. Но сега небето беше някак особено гнусно и изглеждаше по-сиво дори и от блока.

На площадката един етаж по-долу пушеха двама в еднакви комбинезони от тънка английска вълна; от широките нагръдни джобове и на двамата стърчеше по един блестящ гаечен ключ. Саша се вслуша в разговора им и разбра, че те двамата са от играта „Пайпс“, или на руски „Тръби“. Саша я бе виждал и дори беше ходил да я инсталира на диска на някакъв замминистър, но на самия него тя не му харесваше заради пълното отсъствие на романтика, повърхностния патос и особено с това, че в левия ъгъл бе нарисуван водопроводчик с гнусен вид, който започваше да се смее, когато някоя от тръбите на екрана се спускаше. А тези двамата, съдейки по разговора, се увличаха сериозно от нея.

– По стария договор вече не дават – оплакваше се първият комбинезон, – искат валута.

– А ти се върни в началото на етапа – отговаряше вторият, – или направо го зареди наново.

– Вече пробвах. Егор дори ходи в командировка в комбината, три пъти се опита да стигне до директора, докато не зависна.

– Ако зависне, натискай „Control-Break“. Или „Reset“. Нали знаеш какво казва Евграф Емелянич – седем беди, един „Reset“.

Двата тъмни комбинезона едновременно вдигнаха очи към Саша, спогледаха се, хвърлиха фасовете в кофата и се скриха в коридора.

„Интересно – помисли Саша, – лъжат ли се един друг, или наистина им е интересно да играят на тези тръби?“ Той тръгна надолу по

стълбата. „Господи, а аз на какво се надявам? – помисли си той. – Какво ще правя след една година? Те, макар че са много глупави, но виждат всичко. И всичко разбират. И не прощават нищо. Какъв ли таласъм трябва да съм, за да работя тук...“

Изведнъж стълбата под краката му трепна, тежкият бетонен блок с четири стъпала като насън се измъкна изпод краката му и след секунда се вряза с грохот в стълбищната площадка на долния етаж, без обаче да причини никаква вреда на двете момичета – машинописки от административната група, стоящи точно на мястото на удара. Момичетата вдигнаха хубавичките си птичи главички и погледнаха Саша, който се спаси само защото успя да се хване за края на останалото на място стъпало.

– Трябва да си лъскаш обувките – каза едно от момичетата, отдръпвайки се от клатещите се крака на Саша, и двете се развихлиха.

Саша хвърли поглед към тях и забеляза пирамидката от разноцветни кубчета, на долния край на която стояха те. Като че ли това беше играта „Крейзи Бърд“ – много мила, със забавна глуповата музика, но с неочаквано тъп и жесток край.

Саша можеше да си виси така колкото си иска – дори имаше нещо приятно в еднообразното поклащане напред-назад, но помисли, че навярно това изглежда глупаво. Той се издигна на ръце и излезе на непознатата каменна площадка, завършваща с пропаст, противоположният край на която беше някъде зад левия край на монитора (там нещо едва-едва бръмчеше). Другата страна на площадката опираше във висока каменна стена, иззидана от груби блокове. Саша седна на грапавия и студен под, облегна се на стената и затвори очи. Някъде отдалеч се носеше тих звук на флейта. Саша не знаеше кой и къде свири на нея, но чуваше тази музика почти всеки ден. Отначало, когато още се учеше на първо ниво, този далечен трептящ звук го дразнеше с унилата си еднообразност, с някакво безсмислие или нещо подобно. Но постепенно той свикна и дори почна да намира в него своеобразна красота – започна да му се струва, че в една дълго разтеглена нота е затворена цяла сложна мелодия, и можеше да слуша тази мелодия с часове. В последно време той дори спираше, за да послуша флейтата, и както сега, оставаше неподвижен известно време след като тя стихваше.

Саша стана и се огледа. Изходът беше само един – трябваше да скочи в неизвестността зад левия край на екрана. Можеше да скочи и със засилка, а можеше и само да се оттласне силно с двата крака от края на площадката. Всички пропасти в лабиринта бяха дълги или колкото скок със засилка, или колкото скок от място, и по-надежден, разбира се, беше

първият способ, но изработената интуиция кой знае защо подсказваше втория; Саша се приближи до ръба, отгласна се с всичка сила и скочи в бръмчащата неизвестност.

След като се приземи клекнал и след секунда се изправи, на челото му изби студена пот – само ако бе скочил със засилка... Точно пред него на остриите стоманени шипове висеше сгърчено мъртво тяло, вече по-синяло и подуто, покрито с множество тлъсти лениви мухи – някои от тях излитаха да си починат и издаваха същото това жужене, което се чуваше на екрана отдясно. Мъртвецът беше мъж на средна възраст; бе облечен в приличен костюм, а ръката му и до сега стискаше портфейл. Очевидно той е бил новак в играта и е решил, че по-сигурно е да се засили. Но впрочем със същия успех и Саша можеше да се озове на дъното на дълбоката каменна шахта, а мъжът със самото – да продължи пътешествието си към принцесата; точен начин да се познае нямаше, или във всеки случай Саша не знаеше такъв. Той внимателно заобиколи мъртвото тяло и побягна напред по коридора, на едно място подскочи, изкатери се на площадката, крепяща се на два груби стълба, и побягна по новия коридор, на три места в който се наложи да прескача дълбоки каменни кладенци. Най-много го учудваше, че всичко това ставаше на второ ниво, което мислеше, че познава като петте си пръста, и чак когато под краката му щракна управляваща плоча и иззад ъгъла се чу дрънченето на вдигащата се решетка, той разбра всичко. Недалеч от прехода за третия етаж имаше една решетка, която той така и не бе успял да отвори – а когато му се удаде да влезе в новото ниво, реши, че е била чисто декоративна. Оказа се, че зад нея също има участък от лабиринта – наистина, задънен. Саша изтича под вдигналата се решетка и се понесе нататък – местата наоколо вече му бяха познати и не таяха никакви изненади. Той стъпи още на една управляваща плоча, прескочи друга – иначе следващата решетка, която бе почнала да се вдига отпред, веднага щеше да падне – промъкна се и с всички сили се втурна по коридора; трябваше да бърза, защото след като се вдигнеш, решетката веднага започваше да се спуска. Той тъкмо успя да се промъкне под зъбите ѝ, които бяха вече на половин метър от пода, и се озова до стълбищната клетка на третия етаж, съвсем близо до мястото, където преди няколко минути се срути част от стълбата. Сега вратата на следващото ниво беше до него. „Дявол – помисли си Саша, отупвайки се, и чак сега усети как бие сърцето му, – че стълбата тук не се е срутвала никога преди! На четвъртия етаж се срутваше, а тук не. Сигурно се срутва веднъж на няколко минавания“.

– Саша!

Саша се обърна. От вратата на втори подотдел за дребна дървесина го гледаше Ема Николаевна. Лицето ѝ бе силно напудрено и напомняше посипан със стрептоцид голям розов лишей.

– Саша, дай огънче, а?

– Вие нямате ли? – доста хладно попита Саша.

– Че аз не съм в „Принца“ – отвърна Ема Николаевна, – при мен няма факли на стената.

– А преди играли ли сте? – попита с по-мек тон Саша.

– Случвало ми се е – отвърна Ема Николаевна, – само че тези стражи... Каквото си искаха, това правеха с мен... Изобщо, по-далеч от втори етаж така и не стигнах.

– Там трябва с шифта – каза Саша, взе цигарата и се приближи към горящия на стената факел, – и със стрелките.

– Сега вече ми е късно – въздъхна Ема Николаевна, поемайки запалената цигара и влажно гледайки Саша.

Саша тъкмо да отвори уста, за да изрази вежлив протест, но забеляза поглеждачото иззад гърба на Ема Николаевна полуголо червеногърдо чудовище с голяма замислена зурла вместо лице – от онези, които се срещат само в негодните външнотърговски организации или на дъното на кладенеца на смъртта в играта „Таргхан“ – побледня, кимна неловко и тргна към стаята си.

„Свършено е с жената – помисли си той, – скоро ще излезе в ДОС... А може и да се измъкне, дявол знае.“

В неговия отдел силно звънеше телефонът и Саша нетърпеливо подскочи върху плочата, отваряща входа, за да се издигне по-бързо вратата към следващото ниво.

– Лапин! На телефона!

Саша изтича до масата и взе слушалката.

– Саня? Здравей.

Това беше Петя Итакин от Госплан.

– Ще идваш ли днес?

– Не съм си и помислял.

– Шефът ми каза, че сега щял да дойде някой от Госснаб с нови програми. Аз кой знае защо реших, че си ти.

– Не знам – каза Саша, – засега нищо не са ми казвали.

– Нали ти имаш три допълнителни файла за „Абрамс“?

– Аз.

– Значи точно теб ще изпратят. Изчакай ме, ако съм излязъл, а?

– Добре.

Саша остави слушалката и отиде на работното си място. До него, на резервния компютър, седеше командираният от Пенза и съсредоточено стреляше с лазер по ергонската ракетна установка, която вече почти се бе завъртяла в позиция за стрелба; наоколо, докдето стигаше погледът, се простираха безрадостните пясъци на „Старглайдер“.

– Как е там при вас? – вежливо попита Саша.

– Зле – отвърна командираният, удряйки с гримаса на лицето по клавишите, – много зле. Ако ей онова нещо...

И изведнъж всичко наоколо се скри в ослепителен огнен смерч; Саша отскочи настрана от командирания и закри лицето си с длани – той направи това чисто инстинктивно, а когато съобрази, че с него нищо не може да се случи и отвори очи, командирания вече го нямаше, а на пода до стола тлееше парче от самото му.

Изад шкафа изскочи Борис Григориевич, хвърли меча на пода, запретна полите на дългия вълнен плащ, който той обличаше преди схватка върху бронята си, и се зае да тъпче изпускащото миризлив дим парче плат. Рогатият шлем на Борис Григориевич изобразяваше мрачно японско божество, и изсечената в метала зъбата паст в съчетание с грижливите и някак женски движения на голямото нежно тяло беше доста странен. След като ликвидира зародиша на пожара, Борис Григориевич свали шлема, изтри мократа си плешивина и въпросително погледна Саша.

– Свърши – каза Саша и кимна към екрана, на който мигаше досовският курсор.

– Виждам, че свърши. Извикай ми го пак, че още не сме подписали акта.

На масата на Борис Григориевич зазвъня телефонът, и той без да се доизкаже, се хвърли да вдигне слушалката.

Саша седна зад съседния компютър, излезе на драйв „а“, от който стърчеше гадната българска дискета на госта, и извика играта. Флопито тихо затрака, а след няколко секунди в креслото отново се появи мъжът от Пенза.

– Когато срещу вас летят ракети – каза Саша – по-добре се издигайте на височина. С лазера не може да свалите повече от една, а това нещо ги изстрелва на залпове.

– Не ме учи, не ме учи – озъби се командираният, хващайки клавиатурата, – не съм за първа година в далечния космос.

– Тогава си направете аутокзек – каза Саша, – никой няма време да ви извиква всеки път.

Гостът не отговори – срещу него вървяха едновременно два крачещи танка и не му беше до приказки.

Изведнъж от кабинета на началника се чу някакъв грохот и виковете.

– Лапин! – изрева зад шкафа Борис Григориевич, – спешно при мен!

Когато Саша дотича, Борис Григориевич стоеше на масата и се бранеше с меч от мъничък китаец с детско лице, който го мушкаше с пиката си със скоростта на шевна машина. Саша веднага разбра всичко, хвърли се към клавиатурата и с размах заби пръст в клавиша „Escape“. Китаецът замря.

– Ух – каза Борис Григориевич, – ей че работа. – Извиках пети дан – по инерция го натиснах, мислех, че пита за типа на монитора. Нищо, сега ще се оправим с него... Или не, после ще се оправим. Знаеш ли какво. Сега хвърли на дискета разширението за „Абрамс“ и заминавай в Госплан. Знаеш ли Борис Емелянович?

– Нали аз му инсталирах „Абрамс“ – отвърна Саша, – завеждащ отдел на шестия етаж.

– Щом го знаеш, отлично. Тъкмо ще подпишеш и договора – вземи го направо с папката. Той ще ти даде и дискета...

Изад шкафовете блесна ослепителен огън, чуха се няколко взрива, и веднага се развоня на изгоряло месо.

– Какво става?

– А, пак оня, от Пенза. Май се натъкна на пирамидална мина.

– Добре, ще го извикаме утре сутринта, че то вече два часа – само смрад и грохот. Тръгвай. Той ще ти даде дискета с „Арконоид“. Е, а ти сам погледни какво ново имат, разбираш ли?

Саша тъкмо реши да тръгне към вратата, но Борис Григориевич го задържа за ръкава.

– Чакай – каза той, слагайки шлема и хващайки меч в ръка, – още ми трябваш. Когато викна „Кия“, натисни клавиш.

– Кой?

– Няма значение.

Той се промъкна зад гърба на замрелия в нападателна поза китаец, застана в ниска стойка и се прицели с меч към шията му.

– Готов ли си?

– Готов съм – обръщайки се, каза Саша.

– Кия!!!

Саша заби пръст в клавиатурата; чу се рязко свистене, нещо изхрущя, удари се в пода и се търколи по него, а след него падна нещо тежко

и меко.

– Сега върви – дрезгаво каза Борис Григориевич – и не се застоявай, имаме много работа.

– Аз исках да отида до столовата – каза Саша, старейки се да гледа настрана.

– По-добре тръгвай веднага. Там ще обядваш.

Саша излезе иззад шкафовете, отиде до работното си място, ритна с крак разтопените очила на госта под радиатора, седна зад компютъра си и качи на дискета всичко, което му бе нужно. После пхна дискетата в чантата си, стана и без да бърза, тръгна по осеянния с отломъци от каменни плочи коридор, прескочи по навик капана, увисна на ръце, скочи на долния етаж, вдигна от пода тясната изрисувана стомна и се наведе към нея, мислейки за това, че и досега не знае нито кой оставя тези стомни в закътаните места на подземие, нито къде изчезват стомните, когато той изпие съдържанието им.

Пътят на четвърто ниво му бе познат до най-малките дреболии и Саша вървеше, скачаше, лазеше и се издигаше напълно механично, мислейки за всякакви глупости. Отначало си спомни заместника на началника на втори подотдел за дребна дървесина Кудасов, който отдавна бе стигнал в играта „Троуткътър“ до осмо ниво, но така и не бе успял досега да прескочи там някакво зелено сандъче – заради това той, както казваха, си оставаше вечен заместник на няколко прелетели като ракети към повишение началници, които успяваха това ако не съвсем веднага, то във всеки случай без особени усилия. После Саша се замисли за неясните думи на Итакин, казани на една от предишните им срещи – че май някакви момчета отдавна са хакнали играта му; не бе ясно какво имаше предвид Итакин, защото играта си беше хакната още когато Саша я качи на диска си. После отпред бавно се вдигна вратата на четвърто ниво, и Саша влезе в оказалия се зад нея вагон на метрото.

„А накъде всъщност съм тръгнал аз? – мислеше той, гледайки в черното огледало на вратата на вагона и оправяйки тюрбана на главата си. – До седмо ниво вече съм стигал – е, може би не съвсем – но видях какво има там. Всичко е същото, само стражите са по-дебели. Е, да се кача на осмо. Само че колко ли време ще ми отнеме... И по-нататък какво? Наистина, принцесата...“

За последен път Саша бе зърнал принцесата преди два дни, между трето и четвърто ниво. Коридорът на екрана изчезна за секунда, и на мястото му се появи застлана с килими стая с висок сводест таван. И тогава засвири музика – жална и тъжна, но само в началото и само за да

му се стори особено прекрасна една нота в самия край.

На килима стоеше огромен пясъчен часовник; от каменните плочи на пода, сякаш през монокъл, гледаше Саша една изнежена дворцова котка, а в самия център на килима, на разхвърляните възглавници, седеше принцесата. Лицето ѝ не можеше да се различи отдалеч – струваше му се, че тя има дълги коси, или това беше тъмна кърпа, падаща на раменете ѝ. Едва ли тя знаеше, че Саша я гледа, и че изобщо съществува такъв Саша, но затова пък Саша знаеше, че стига само да се добере до тази стая, и принцесата ще се хвърли на врата му. Принцесата стана, скръсти ръце на гърдите си, направи няколко крачки по килима, върна се и седна в купчината от малки възглавници.

А после всичко изчезна, зад гърба му с грохот се затвори тежката врата и Саша се оказа до високото каменно стъпало, от което почваше четвъртото ниво.

„Интересно, за какво ли мисли тя сега? Може би си мисли кой върви към нея през лабиринта? Тоест за мен, без да знае, че именно за мен?“

Зад стъклото се мярнаха колоните на станцията; влакът спря. Саша позволи на тълпата да го подхване и бавно се понесе към ескалаторите. Работеха два от тях; Саша се отклони в тази част на тълпата, която се движеше към левия. През главата му потекоха бавните и обичайни за вратата половина на деня мрачни мисли за живота.

„Странно – мислеше той, – как се измених за последните три нива. Едно време ми се струваше, че е достатъчно само да прескоча някоя пропаст, и това е. Господи, колко малко ми е трябвало, за да съм щастлив... А сега правя това всяка сутрин, почти без да гледам, и какво? На какво се надявам сега? Че на следващия етап всичко ще се измени, и аз ще поискам нещо така, както умеех да искам и преди? Е, да допуснем, че стигна. Нали вече почти знам как – трябва след петата решетка да подскоча – сигурно там има тунел в тавана, плочите са някак странни. Но когато се изкача дотам, къде ще намеря онзи «аз», който е искал да се изкачи там?“

Изведнъж Саша застина – до него достигна познато дрънчене. Той вдигна глава и видя напред по ескалатора, на който стоеше, включена разрезвачка – два стоманени листа с остри назъбени краища, които на всеки няколко секунди се удряха с такава сила, че се получаваше звук като от удар на неголяма камбана. Останалите спокойно минаваха през нея – тя съществуваше само за Саша, но за него тя бе толкова реална, колкото изобщо нещо може да бъде реално: по целия му гръб минаваше

дълъг уродлив белег, а нали оня път разрезачката само едвам го закачи, откъсвайки цяло парче плат от скъпото му джинсово яке. Да се мине през разрезачката, изобщо казано, не беше сложно – трябваше да се застане до нея и бързо да се прекрачи напред веднага след като тя се отвори. Но сега Саша пътуваше по ескалатор и нямаше никаква възможност да познае в кой именно момент ще стигне до нея. Без да мисли, той се обърна назад и се втурна надолу. Беше трудно да бяга – на ескалатора стояха множество пийнали мъже, всеки от които искаше да се усети присъствието му и пропускаше Саша с голямо нежелание, подхвърляйки зад гърба му рядко цветисти думи. Някаква жена с червена кърпа и с два големи вързопа в ръце задържа Саша толкова дълго, че той се озова дори по-близо до разрезачката, отколкото беше преди, но все пак му се удаде някак да се промъкне през вързопите. Но тогава пред него падна решетка, и Саша разбра, че е загубен. Той омекна, затвори очи, но вмес-то да види за секунда целия си живот, който знае защо с невероятна яснота си спомни как в четвърти клас на урок по пеене докара един млад практикант от консерваторията дотам, че той престана да свири на рояла музика от Кабалевски, стана от мястото си, отиде до него и го фрасна по физиономията. Разрезачката издрънча съвсем наблизко и Саша инстинктивно отстъпи крачка назад, мислейки си, че може и да пре...

„А накъде всъщност съм тръгнал аз? – мислеше той, гледайки в черното огледало на вратата на вагона и оправяйки тюрбана на главата си. – До седмо ниво вече съм стигал – е, може би не съвсем – но видях какво има там. Всичко е същото, само стражите са по-дебели. Е, да се кача на осмо. Само че колко ли време ще ми отнеме... И по-нататък какво? Наистина, принцесата...“

За последен път Саша бе зърнал принцесата преди два дни, между трето и четвърто ниво. Коридорът на екрана изчезна за секунда, и на мястото му се появи застлана с килими стая с висок сводест таван. И тогава засвири музика – жална и тъжна, но само в началото и само за да му се стори особено прекрасна една нота в самия край.

Саша престана да мисли за принцесата и се заоглежда настрани. Народът наоколо в по-голямата си част изглеждаше доста гадно. Имаше много пияни, много еднакви жени с торби; особено силно не се хареса на Саша една от тях, с червена кърпа и два големи вързопа в ръце. „Някъде съм я виждал – помисли си Саша, – със сигурност.“ С него в последно време често се случваше така – струваше му се, че вече е виждал това, което става наоколо, но къде го е виждал и при какви обстоятелства – не можеше да си спомни. Затова пък неотдавна прочете в някакво

списание, че това чувство се нарича „Deja vu“, от което направи извода, че същото се случва с хората и във Франция.

Зад стъклото се мярнаха колоните на станцията; влакът спря. Саша позволи на тълпата да го подхване и бавно се понесе към ескалаторите. Работеха два от тях; Саша се отклони в тази част на тълпата, която се движеше към десния. През главата му потекоха бавните и обичайни за втората половина на деня мрачни мисли за живота.

„Сега ми се струва – мислеше си той, – че нищо по-лошо от това, което става с мен, не може да се случи. Обаче ще мине някой и друг етап, и именно за сегашните дни ще започна да съжалявам. И ще ми се струва, че съм държал нещо в ръцете си, без сам да разбирам какво – държал, държал и изхвърлил. Господи, колко ли гадно трябва да стане после, за да мога да съжалявам за това, което става сега... И кое е най-интересното – от една страна става все по-безсмислено и по-лошо да се живее, а от друга – абсолютно нищо в живота не се изменя. На какво се надявам? И защо всяка сутрин ставам и тръгвам нанякъде? Че нали съм лош инженер, много лош. И за таласъм не ставам, и скоро ще ме хванат и ще ме изхвърлят, и ще са напълно прави...“

Изведнъж Саша застина – до него достигна познато дрънчене. Той вдигна глава и видя на съседния ескалатор включена разрезвачка. В първия момент уплахата му бе толкова силна, че Саша дори не съобрази, че няма никаква опасност за него. После, след като съобрази, той така силно каза „Ох!“, че от съседния ескалатор го погледна същата тази жена с вързопите, която привлече вниманието му във вагона. Тя премина през разрезвачката, гледайки към Саша, и дори не се досещаше какво щеше да се случи, ако той беше на нейното място. Погледът ѝ бе неприятен на Саша и той се обърна на другата страна.

Следващата разрезвачка стоеше до входа на метрото и Саша я премина без всякакъв труд. Но от стомната, стояща зад нея, той не се осмели да пие – тя бе някак подозрителна, с орнамент от триъгълници. Веднъж Саша пи от една такава и после две седмици беше в болнични. Усетът му подсказваше, че някъде наблизо трябва да има още една стомна, и Саша реши да я потърси. Вниманието му бе привлечено от бръснарницата от другата страна на улицата: две от буквите над нея не светеха и Саша бе сигурен, че това означава нещо.

Вътре имаше малко помещение, където клиентите изчакваха реда си – сега то бе напълно празно, и това беше втората странност. Саша обиколи стаята, помръдна креслата (в края на миналата година той седна на един стол в коридора на военното окръжие, където пропадна от

трето ниво, и неочаквано отгоре се спусна въжена стълба, по която той благополучно се изкатери в двумесечна командировка), подскочи върху масичката с вестници (понякога те управляваха завъртащи се части от стената), и дори подръпна куките на закачалката. Всичко беше напразно. Тогава той реши да провери тавана, отново се качи на масичката и подскочи от нея нагоре, вдигайки ръце над главата си. Таванът се оказа обикновен, а масичката – много неустойчива: два от краката ѝ се пречупиха наведнъж, и Саша с протегнати ръце се вряза в цветната снимка на някакъв усмихнат риж дебел, висяща на стената.

И изведнъж в пода със скърцане се отвори люк, в който блесна медното гърло на стомната, стояща на каменния под два метра надолу. Саша скочи на каменната площадка и люкът над главата му се затвори; той се огледа и видя от другата страна на коридора блед мустакат воин с червена чалма с перо; воинът хвърляше на пода две кръстосани сенки, тъй като зад гърба му димяха два факела от двете страни на високата резбована врата с черна табела: „ГОСПЛАН НА СССР“.

„Я виж ти – помисли Саша, извади меча и се хвърли срещу воина, оголил кривия си ятаган, – а аз, глупакът, досега все се возех с тролейбуса.“

– Итакин? – попита с женски глас телефонът. – Обядва. Вие се качете, почакайте го. Вие ли трябваше да донесете от Госснаб програмни продукти?

– Аз – отвърна Саша, – само че по-добре също да отида до столовата.

– Знаете ли как да стигнете до нас? Шестстотин и двайсета стая, от асансьорите наляво по коридора.

– Ще се оправя – каза Саша.

В столовата бе шумно и многолюдно. Саша се разходи между масите, търсейки приятеля си, но той не се виждаше. Тогава Саша застана на опашката. Пред него стояха двама Дарт Вейдъровци от първи отдел – те дишаха шумно, със свистене, и с механични гласове обсъждаха някаква статия – дали от „Огоньок“, дали от Наказателния кодекс; заради неестествен им говор бе много трудно да се разбере каквото и да било. Първият Дарт Вейдър взе на подноса си две чинии със зеле, а вторият – борщ и чай (в Госплан, разбира се, вече не хранеха така, както преди началото на смутите; от предишното великолепие бяха останали само рядко попадащите в зелето червени морковени звездички, нарязани с помощта на някаква машина). На Саша му бе много интересно да види как Дарт Вейдър ще яде зеле – за тази цел непременно би му се

наложило да свали глухия си черен шлем, – но двамата черни седнаха на малка масичка в самия ъгъл и спуснаха зад себе си черно перденце, на което бяха изобразени щит и меч; под него се виждаха само лъснатите им кожени ботуши, левият чифт от които стоеше на пода право и неподвижно, а десният през цялото време се въртеше неспокойно – единият ботуш се триеше в другия и го прегръщаше с върха си; Саша помисли, че ако играеше на „Спай“, то от двамата Дарт Вейдъровци би завърбувал първия.

Като се огледа, Саша отиде с подноса си в далечния ъгъл, където на дълга маса до прозореца седяха около десетина възрастни мъже в пилотски униформи, и деликатно седна на края на масата. Погледнаха го, но нищо не казаха. Един от пилотите – побелял здравеняк с два непознати медала върху синята тъкан на комбинезона – стоеше с чаша в ръка; той току-що бе започнал да произнася тост.

– Другари! Събрали сме се тук по повод едновременно тържествен и приятен. Днес се навършват двайсет години трудова дейност на Кузма Улянович Старопопиков в Госплан. И тъкмо днес сутринта Кузма Улянович свали над Либия своя хиляден МиГ!

Пилотите заръкопляскаха и се обърнаха към седящия в средата на масата виновник за тържеството – нисичък, дебеличък и плешив мъж с дебели очила. Той не изпъкваше абсолютно с нищо – напротив, беше най-незабележимият на масата, и чак като се вгледа, Саша забеляза на гърдите му няколко реда ордени – наистина, всичките непознати.

– Смело мога да кажа, че Кузма Улянович е най-добрият пилот в Госплан! И неотдавна полученият от Конгреса орден „Пурпурно сърце“ ще бъде вече петият на гърдите му.

Наоколо отново заръкопляскаха; няколко пъти потупаха Кузма Улянович по раменете и гърба; той силно се изчерви, свали очилата си и дълго ги бърса с носната си кърпа.

– И това още не е всичко – продължаваше побелелият, – освен F-15 и F-16, Кузма Улянович неотдавна усвои най-новият изтребител – F-19 „Стелс“. На негова сметка са и много технически усъвършенствания – като осмисли опита от боевете във Виетнам, той помоли механика си да напише два файла на асемблер, за да могат оръдието и картечницата да работят от един клавиш – и сега от това се ползваме всички ние...

– Е, стига де – срамежливо измърмори виновникът.

Стана друг пилот – той също имаше на гърдите си орденски планки, но не в такова количество, както Кузма Улянович.

– Ето нашият партиен секретар каза, че Кузма Улянович е свалил

днес хилядния си МиГ. А нали освен това той, например, четири хиляди и петстотин пъти е разрушавал локатора под Триполи, а ако преброим всичките ракетни катери, и ако прибавим към тях летищата, ще излезе такава цифра... Но човек не може да се мери само с цифри. Аз познавам Кузма Улянович може би по-добре от другите – вече половин година летя в двойка с него, и сега ще ви разкажа за един наш рейд. Тогава за пръв път летях на F-15, а тази машина, сами знаете, не е от простите – малко ако избързаш, ако се опиташ да завиеш по-бързо – увисва. И преди излитането Кузма Улянович ми каза: „Вася, запомни – недей да нервничиш, карай отзад и ниско, аз ще те прикривам“. Тогава аз бях неопитен, но надут – какво ще ме прикрива, мислех си, когато аз на F-16 из целия Персийски залив съм летял. Да... Е, седнахме ние в кабините, и ни дават команда да излитаме. Ние бяхме на самолетоносача „Америка“, а задачата ни беше първо да потопим някакъв кораб в Бейрутското пристанище, после да унищожим лагер на терористи до Ал-Бенгази. Излетяхме, значи, и вървим на малка, на автопилоти. А там, до Бейрут, локаторите са сигурно осем броя – всички сте били там...

– Единайсет – каза някой от масата, – и освен това винаги патрулират МиГ-25.

– Да, да. Накратко, стигнахме на малка, на петдесет метра, с изключени прицели, а като ни останаха десет километра, минахме на ръчно, набрахме четиристотин и включихме радарите. Ясна работа тогава, ни засякоха – но ние вече се бяхме прицелили, пуснахме по един „Амраам“, направихме противоракетна маневра и тръгнахме на запад със снижение. От кораба и трески не останаха. Това ни го съобщиха по радиото. Значи, отново летим на малка, и така щяхме спокойно да стигнем, но тогава аз, идиотът, забелязах един МиГ-23, и тръгнах след него – хайде, мислех си, да му забия един „Сайдуиндър“ в соплото. Кузма Улянович вижда на радара, че съм тръгнал надясно, и ми крещи по радиото: „Вася, назад, мамка ти!“ Но аз вече бях включил прицела, хванах гада и пуснах ракетата. И поне да бях се обърнал тогава, и към земята – ама не, стоях да гледам как оня МиГ пада. А после гледам локатора – към мен вече лети СА-2, не знам кой я е пусал...

– Под Ал-Байда има един локатор. Като летиш от Бейрут на запад, никога не трябва да завиваш наляво – каза партийният секретар.

– Е да, ама тогава не го знаех. Кузма Улянович ми вика: „Пусни смущенията!“ А аз вместо топлинното – то се пуска с „F“ – натиснах „С“. И значи, получих направо под опашката. Натиснах „F7“, катапултирах. Спускам се, гледам надолу – а там пустиня и шосе, на шосето

разни коли, и вятърът ме носи към тях. И не бях успял да се приземя, гледам – Богородице! – Кузма Улянович се снижава за кацане направо към шосето. Тогава си мисля – кой по-бързо...

Саша допи последната глътка чай, стана и тръгна към изхода. Плочата на пода веднага след вратата на столовата беше някак странна – с леко различен цвят и половин сантиметър по-висока от другите. Саша спря крачка преди нея, показа глава в коридора и погледна надолу – така си и беше, на метър над главата му проблясваха наострените стоманени зъби на решетката.

– А, не – измърмори Саша.

Той внимателно огледа столовата. На пръв поглед друг изход нямаше, но Саша отдавна знаеше, че той никога не се вижда веднага. Можеше например да има тунел зад огромната картина на стената, но да скочи до нея той можеше само ако се разлюлее на полилея, а за това трябваше да натрупа няколко маси една върху друга. Имаше и няколко издатини в стената, по които можеше да опита да се изкатери нагоре, и Саша вече бе решил да направи тъкмо така, когато изведнъж му викна някаква жена в бяла престилка.

– Занесете си подноса на гишето, младежо – каза тя, – така не е хубаво.

Саша се върна за подноса.

– ...целият отдел почнахме да броим пробойните – говореше колелата на Кузма Улянович, – помните ли? Тогава покойният Ешагубин идва при нас и пита – нима, казва, F-15 може да лети с един мотор? И знаете ли какво му отвърна Кузма Улянович?

– Е, стига наистина – каза сконфузен Кузма Улянович.

– Не, аз ще кажа, давай...

Нататък Саша не го слушаше – цялото му внимание се прехвърли върху движещата се лента, която отнасяше чиниите и подносите към миячното. Тя стигаше до неголям отвор, през който спокойно можеше да се пропъзли. Саша реши да пробва, постави подноса на лентата, огледа се и бързо се качи на нея. Дватамата стоящи до гишето танкисти го погледнаха с огромно недоумение, но преди да успеят да кажат нещо, Саша се промъкна през отвора, прескочи дупката в пода и с все сили се хвърли към бавно повдигащата се стена с голям олющен умивалник; зад нея се показва осветена от факли тясна стълба нагоре.

Началникът на Итакин Борис Емелянович се оказа един от двамата танкисти, които с такова учудване гледаха Саша в столовата. Саша се сблъска с него пред самата врата на шестстотин и двайсета стая – зад

гърба му бяха останали около десетина етажа, които можеха да бъдат изкачени само с подскачане и надигане на ръце, затова той беше уморен и запъхтян, а изкачилият се с асансьора Борис Емелянович бе спокоен и свеж, и ухаеше на одеколон.

– Ти от Борис Григорич ли идваш? – попита Борис Емелянович, без да показва с нищо, че е познал в Саша хулигана от столовата. – Давай по-бързо, че след пет минути трябва да тръгвам.

Кабинетът на Борис Емелянович беше също такава заградена от шкафове част от огромна зала, както и кабинетът на Борис Григориевич, само че вътре, заемайки практически цялото място, стоеше огромен, лъщящ от смазка танк „М-1 Abrams“. Освен него до стената имаше два варела с гориво, на които стояха телефон и четиримегабайтово „Super AT“ с цветен VGA-монитор, при вида на което Саша преглътна.

– Процесор 386? – с уважение попита той. – И дискът е сигурно към двеста мегабайта?

– Това не знам – сухо отвърна Борис Емелянович, – попитай Итакин, той е механикът ми. Какво трябва да подписвам?

Саша бръкна в чантата и измъкна леко измачканите по време на дългото пътуване документи. Борис Емелянович извади блестяща, приличаща на картечен патрон със златен куршум писалка „Мон-Блан“, направо на бронята, без да гледа разписа първите два листа, а над третия се замисли.

– Това не мога сам – каза накрая той, – трябва да позвъня горе. Дори не аз трябва да подписвам това, а Павел Семьонович Прокудин.

Поглеждайки часовника си, той навъртя някакъв номер.

– Дайте ми Павел Семьонович – каза той в слушалката. – Така. А кога ще бъде? Не, сам ще се свържа.

Той се обърна към Саша и го погледна многозначително.

– Не си дошъл в удобно време – каза той. – След пет минути почваме настъпление. А ако искаш да подпишеш тази хартия, трябва да ходиш до главния комитет. Макар че почакай... Може да стане и по-бързо. Ще дойдеш за малко с мен.

Борис Емелянович се наведе над компютъра.

– Дявол – каза той след минута, – къде ли се губи Итакин? Не мога да включа двигателя.

– Сменете директорията – каза Саша, – сега сте в главната директория. Или първо влезте в „Нортън“.

– А, опитай – отговори Борис Емелянович, отмествайки се настрана.

Саша привично затрака по клавишите; харддискът се завъртя, и почти веднага мощно и тихо забуча електрическата трансмисия на танка, а въздухът наоколо се изпълни с горчив дизелов дим. Борис Емелянович ловко скочи на бронята; Саша предпочете да доближи до нея стол и от него се качи на леко повдигнатата задна част на танка.

Кулата се оказа просторна и много удобна. Саша погледна в прицела, но той засега не работеше; тогава се огледа наоколо. Отвътре кулата напомняше с нещо на грижливо украсена от шофьора кабина на автобус – отстрани на оръдието висяха разни висулки, флагчета, маймунки, а на бронята бяха залепени няколко изрязани от списания момичета по бански.

Борис Емелянович хвърли на Саша шлемофон, заповяда му да го сложи на главата си и се скри в отделението на водача; двигателят изрева и танкът излезе на огромна равнина, където далеч напред се издигаше приличаща на вулкан планина със срязан от края на монитора връх. Саша се показа от люка до кръста, огледа се и видя от двете страни още двайсетина също такива танкове; два или три от тях се появиха направо пред очите му.

– Как се нарича този строй? – попита той в микрофона.

– Кой? – долетя изкривеният от наушниците глас на Борис Емелянович.

– Когато всички танкове са в една линия. Ако бяха войници, щеше да е верига, а сега как се нарича?

– Не знам – отвърна Борис Емелянович. – Винаги следобед се нареждаме така – просто излизаме едновременно. По-добре преброй колко танкове се виждат?

– Двайсет и шест – преброи Саша.

– Ясно. Бабаракин е в болнични, Сковородич – в Австрия, а всички останали са тук. Горещ ден ще е днес.

– Двайсет и първи, двайсет и първи, с кого говорите? – раздаде се в шлемофона нечий глас.

– Говори двайсет и първи, викам седемнайсети, прием.

– Седемнайсети слуша.

– Седемнайсети, тук при мен има едно момче от Госснаб, трябва да подпише една хартия. Да не пътува през целия град.

– Разбрах ви, двайсет и първи – обади се гласът, – след десет минути до фермата.

Танкът на Борис Емелянович рязко сви вдясно и Саша силно се залюля над люка. Прегазвайки на скорост няколко ями, Борис Емелянович

излезе на шосето, завъртя се и с близо осемдесет километра в час се понесе в посока на далечната горичка, пред която пътят се разклоняваше и стърчеше някакъв указател.

– Влез в кулата – заповяда Борис Емелянович – и затвори люка. Ей на онзи хълм седи гранатометчик.

Саша се подчини – и тъкмо навреме: по бронята нещо удари и се чу рязко и силно съскане.

– Ей го на, курвата – прошепна в наушниците гласът на Борис Емелянович и кулата бавно се завъртя надясно.

Саша видя на екрана на прицела съвпадналото с върха на планината квадратче и изскочихият надпис „gun locked“. Но Борис Емелянович не бързаше да стреля.

– Хайде де! – въздъхна Саша.

– Чакай – зашепна Борис Емелянович, – чакай да зареда осколочен... Бронебойните ще ни потрябват нататък.

Още веднъж нещо изсъска и се удари в бронята, а в следващия момент ревна оръдието на „Абрамс“, и на върха на хълма за секунда сякаш израсна огромно черно-червено дърво.

Скоро отляво на шосето се появи и започна стремително да се приближава оградена с невисок стобор ферма, приличаща на запусната правителствена вила. На триста метра от нея Борис Емелянович спря, и то тъй рязко, че гледаният в прицела Саша сигурно щеше да си заработи синина под окото, ако не беше меката гума около окулярите.

– Онзи прозорец там нещо не ми харесва – каза Борис Емелянович, – дай да го...

Кулата се завъртя вляво и отново ревна оръдието. Фермата се скри в огън и дим, а когато те се разнесоха, от уютната двуетажна къщичка бяха останали само опушените основи с неголямо парче стена, на която висеше незнайно накъде отворена врата. Борис Емелянович за всеки случай изстреля дълъг картучен откос, който откърти няколко дъски от стобора, и бавно продължи към фермата.

– Можеш да излезеш и да се поразтъпчеш – каза той на Саша, когато танкът спря до пепелището, – като че ли всичко е спокойно.

Саша се измъкна от кулата, скочи на земята и се огледа наоколо. Главата му бучеше, коленете леко трепереха и му се искаше за всеки случай да се хване за някаква дръжка, като онези в кулата.

– Какво си се вкиснал? – дружелюбно попита Борис Емелянович. – Ти опитай така пет дена в седмицата, по осем часа, а и когато срещу теб излязат по три Т-70 наведнъж. Тогава ще ти се разтреперят коленете. А

тук мястото е тихо, благодат...

Наистина мястото беше красиво – тук-таме по равното поле се издигаха дървета, зад шосето се зеленееше горичка и оттам се носеше тихо чуруликане на птици. Иззад облаците се показва слънцето и всичко наоколо придоби такива нежни цветове, каквито се виждат само на добре настроен VGA щатско производство, и които никога няма да се получат нито на корейски, нито още повече на сингапурски монитор, каквото и да пишат в гланцираните им паспорти хитрите азиатци.

От шосето се понесе бучене.

– Павел Семьонович идва. Пригответи хартията си.

Черната точка на шосето бързо се приближаваше и скоро се превърна в също такъв танк, както този на Борис Емелянович, само че със стърчаща над кулата зенитна картечница. Танкът се приближи, спря, и от кулата изскочи слаб и мрачен танкист с очила със златна рамка и черна пилотка.

– Давай каквото имаш – каза той на Саша, приседна на коляно до съборения от взрива от покрива на фермата лист ламарина, сложи хартията на Саша върху планшета и написа в горната част на листа: „Не възразявам.“

– А ти, Борис – каза той на Борис Емелянович – остави тези работи. Вечно се мъкнеш преди бой с всякакви шибаници.

– Нищо – каза Борис Емелянович, – ще ги настигнем. А това момче е механик, не по-лош от Итакин, сега ми пусна двигателя за една минута...

Мрачният хвърли поглед към Саша, но нищо не каза.

Откъм далечните сини хълмове на хоризонта се понесе бързо приближаващ се шум. Саша вдигна глава и видя звено F-15 в бръснеш полет. Те прелетяха точно над танковете, и предният изстребител, на крилото на който беше нарисувана червена орлова глава, на двайсетина метра от земята изпълни тоно и като свещ, почти вертикално, се заиздига нагоре; останалите се разделиха на две групи и набирайки височина, поеха по посока на далечната планина със срязания връх, и тогава за втори път днес Саша бе посетен от чувството, че това вече се е случвало с него – може би по някакъв друг начин, но се е случвало, сигурен беше.

– Днес нито един МиГ няма да се промъкне – каза Борис Емелянович. – Кузма Улянич е във въздуха. Това е неговата машина, с орела. Направо можеш да си оставиш зенитката тук.

– По-добре да си я задържа – отвърна мрачният.

Някъде далеч към планината нещо засвятка, после се донесе грохот.

– Започна се – каза мрачният, – време е.

– Аз ви донесох също такава зенитка – спомни си Саша и измъкна дискетата от чантата си. – Там има и два ПТУРС-а¹ на кулата.

Но Борис Емелянович вече влизаше в танка.

– Нямам време – каза той, – дай ги на Итакин.

Издрънча люкът, после и вторият, и танковете, хвърляйки парчета пръст с гъсениците си, бързо потеглиха напред. Саша ги проследи с поглед, докато те се превърнаха в две точки, а после тръгна към фермата, където до вратата на единствената оцеляла стена горяха два отдавна забелязани от него призрачни факела.

Когато вратата се затвори зад гърба на Саша, той разбра, че накрая се е измъкнал от подземието и сега се намира някъде във вътрешните покои на двореца. Наоколо вече имаше не грубо одялани каменни грамади, а разни тънки ажурни мостчета, поддържани от леки колони с резба по тях. Таваните се губеха някъде в сумрака, зад прозорците в черното бархатно небе блестяха ярки южни звезди, и дори факлите на стените горяха някак иначе, без пукот и сажди.

От двете страни на Саша имаше две еднакви спуснати решетки, а на стените над тях висяха пъстри персийски килими, каквито той също не бе срещал на по-ниските нива. Той тръгна към лявата решетка, до която над пода леко се издигаше управляващата подемния механизъм плоча, но когато застана върху нея, започна да се вдига другата решетка, която бе останала зад гърба му. Саша се обърна и побягна назад.

Зад решетката пътят се разклоняваше. Можеше да подскочи, да се издигне и да продължи напред – там звънтяха няколко разрезвачки едновременно, и значи някъде наблизо беше скрита стомна, а може би и две наведнъж; един път на трето ниво бе тъкмо така. Можеше, обратно, да се спусне надолу, и след като се поколеба за секунда, Саша реши да направи именно така. Долу започваше дълга галерия с тясна изрисувана ивица на стената; в бронзовите халки, завинтени в стената, димяха факли, а отпред, защитавайки пътя към стълбата, стоеше страж с ален халат, засукани нагоре мустаци и дълъг меч в ръка; Саша забеляза в десния долен ъгъл цели шест триъгълничета, означаващи жизнената сила на противника, и изстина – такива още не беше срещал. Досега се бе сблъсквал най-много с четири триъгълничета. Саша извади меча си, намерен някога до една купчина от човешки кости, и застана на позиция. Гледайки го внимателно в очите и потропвайки с обувтия си в зелен

1. Противотанкова установка с ракетни снаряди.

сахтиянов ботуш крак по каменните плочи, воинът почна да се приближава. Изведнъж той нападна с неуловима бързина, и Саша, след като едва успя да отбие меча му с клавиша „PgUp“, веднага натисна „Shift“, но този досега безотказен метод не проработи – воинът успя да отскочи и отново започна да се приближава.

– Здравей, Саша! – раздаде се изведнъж зад гърба му.

Саша изпита остра ненавист към неизвестния идиот, който бе намислил да го отвлича с разговори в такъв момент, направи лъжливо движение и целейки се с меча право в гърлото на врага, скочи напред. Воинът с аления халат пак успя да отскочи.

– Саша!

Саша усети как нечии ръце го обръщат заедно с въртящия се стол и едва не заби меча си в появилия се пред него човек.

Това беше Петя Итакин. Той бе облечен в зелен пуловер и протрити джинси, което много учуди Саша, запознат с етикета в Госплан.

– Да отидем да си поговорим – каза Итакин.

Саша погледна замрjалата на монитора фигурка, после погледна Петя.

– Вече цял час те чакам – каза той, – пуснах на началника ти „Абрамс“.

– Видях вече – каза Итакин. – Преди пет минути един Т-70 го беше ударил точно под кулата. Той идва да си оправя машината.

Саша стана и тръгна след приятеля си към коридора. От време на време Петя прескачаше разни неща, а веднъж падна на пода и замря; Саша забеляза едно огромно синьо око, което премина точно над него, и се досети, че това е играта „Тауър“, третата или четвъртата кула. Самият той едно време се бе изкачил до половината на първата, но когато чу, че след като се качи на първата кула, трябва да се катери и по втора, и е напълно неизвестно какво ще стане нататък, заряза тази работа и стана принц. А Петя се катереше по кулите вече доста години.

Те излязоха на стълбата, където Петя ловко се измъкна от нещо като вертикално летящ бумеранг, и от нея попаднаха на дълъг пуст балкон, затрупан с изгорели от слънцето табла с цветни снимки на разни сбръчкани лица. Саша провери пода под краката си – като че ли нямаше съмнителни плочи. Петя се облегна на парапета и се втренчи към градските светлини долу.

– Какво? – попита Саша.

– Нищо – каза Петя. – Скоро ще се махам от Госплан.

– Къде?

Петя неопределено кимна с глава надясно. Саша погледна натам – долу блестяха хиляди разноцветни светещи точки, запълнили всичко до хоризонта. Думите на Итакин можеха да се разбират и в смисъл, че той планува да скочи от балкона.

– Като звездите в „Принца“ – каза изведнъж Саша, – само че всичко е с краката нагоре. Или с главата надолу.

– А може би в твоя „Принц“ всичко е с краката нагоре – каза Петя. – Никога ли не си мислил защо там картината понякога се преобръща?

Саша завъртя глава. Както винаги, гледката на вечерния град му навяваше печал. Спомняше си нещо забравено, и веднага го забравяше отново, и това нещо най-много приличаше на хиляда пъти дадена пред себе си и вече деветстотин деветдесет и девет пъти забравена клетва.

– За чий хуй, интересно, живеем? – попита той.

– Ето – каза Петя, – хем не си пил днес, а... Изобщо, попитай оня страж. Той ще ти обясни всичко за живота.

Саша отново се втренчи в светлините.

– Ето, вече втора година бягаш из лабиринта – заговори Петя, – а замислял ли си се някога дали той е истински или не?

– Кой?

– Лабиринтът.

– В смисъл – съществува ли или не?

– Да.

Саша се замисли.

– Като че ли съществува. По-точно, правилно ще е да се каже, че той съществува точно в такава степен, в каквата съществува принцът. Защото лабиринтът съществува само за него.

– Ако се каже съвсем правилно – каза Петя – и лабиринтът, и фигурката съществуват само за онзи, който гледа екрана на монитора.

– Е, да. Тоест защо?

– Защото и лабиринтът, и фигурката могат да се появяват само в него. Между другото, и самият монитор също.

– Е – каза Саша, – това го минахме във втори курс.

– Но тук има един детайл – продължи Петя, без да обръща внимание на думите на Саша, – един много важен детайл, който всичките козли, които са ни учили, са забравили да ни съобщят.

– Какъв детайл?

– Разбираш ли – каза Петя, – ако фигурката отдавна работи в Госнаб, тя кой знае защо решава, че тя гледа в монитора, макар че тя само

бяга по неговия екран. И изобщо, ако нарисуваната фигурка можеше да гледа, тя първо би забелязала онзи, който я гледа нея.

– А кой я гледа?

Петя се замисли.

– Има само един на...

В същия момент нещо силно го удари в гърба, той се претърколи през парапета и полетя надолу; Саша видя приличащото на бумеранг нещо, което вече бе видял на стълбите – въртейки се, то се понесе някъде в посока на увенчаните с неподвижен дим комини на хоризонта. Саша дори не успя да се изплаши – толкова бързо стана всичко. Той се наведе над парапета и видя Петя, хванал се с ръце за парапета на балкона един етаж по-надолу.

– Всичко е наред – извика Петя, – бумерангите свалят максимум на един етаж. Сега аз...

Но тук Саша забеляза бавно плуващото по стената към Петя огромно око, приличащо на кръгъл аквариум, пълен догоре със синьо мастило.

– Петя! Отляво! – извика той.

Петя освободи едната си ръка и хвърли към синьото око две червени топки с размерите на кълбета вълна – от първата от тях окоето трепна и замря, а от втората с пукащ звук се разтвори във въздуха.

– Бягай в шестстотин и двайсета – извика Петя, прехвърляйки се през парапета, – ей сега ще дойда и ще довършим твоята игра.

Саша се обърна, направи крачка към изхода от балкона и изведнъж право пред него с грохот падна стоманена решетка, строшавайки с острите си зъби няколко фаянсови плочки на пода. Саша се обърна назад – и втора също такава решетка с трясък се удари в парапета на балкона. Саша вдигна глава, видя в близкия бетонен таван неголям квадратен отвор, по навик скочи, изкатери се горе и излезе в тесен каменен коридор.

На пода пред него паднаше квадратно петно червеникава светлина. Притискайки се към стената, Саша стигна до него и внимателно погледна нагоре. Над него имаше тясна четириъгълна шахта и там, далеч горе, светеше факел и се виждаше участък от задимения таван – очевидно това бе обикновен коридорен капан, само че сега Саша беше на дъното му. Горе можеше да има стражи, затова той застана на пръсти и внимателно стъпвайки в натрупания през вековете прах, тръгна напред. Отпред имаше завой, а няколко метра след него – задънен участък. Саша понечи да тръгне назад, но чу как в далечния край на коридора издрънча решетка, и спря. Беше попаднал в „чувал“. Сега му оставаше само едно –

старателно да провери всички плочи на пода и тавана; всяка от тях можеше да управлява решетка или завъртащ се участък от стена. Той вдигна ръце над себе си и подскочи. После още веднъж. После още. Третата плоча над главата му леко поддаде. Нататък всичко бе просто – Саша подскочи още веднъж, натисна я с ръце и веднага отскочи назад; плочата падна. Раздаде се грохот, и Саша по навик примижа, за да не влезе в очите му вдигналият се от пода прах. След като почака малко, той направи крачка напред. Сега в тавана зееше правоъгълен отвор, през който можеше да се промъкне, а нагоре над него се издигаше стена с дървени корнизи през всеки два и половина метра – това разстояние бе еднакво на всички нива. Стоейки на такъв корниз, той можеше да подскочи нагоре, да се хване за следващия, да се надигне, да стане и да повтори същото – и така до самия връх. Тази стена имаше шест корниза и цялата процедура отне на Саша малко повече от минута, при което той ни най-малко не се умори.

Сега той стоеше в коридор, чиито стени бяха от грубо одялани каменни блокове. Отпред имаше дупка в пода и оттам се носеше горчив факелен дим. Саша се доближи до нея и погледна надолу – там на пет метра се виждаше ярко осветен под. Саша въздъхна, спусна крака в дупката, увисна на ръце в пространството и с известно вътрешно усилие се застави да разтвори пръсти. Височината не бе толкова голяма, но веднага щом Саша се приземи, плочата, на която падна, избяга изпод краката му и заедно с него полетя надолу; той не успя да се хване за ръба и след мъчително дълго падане се вряза в пода, в отломъците на току-що разбилият се с трясък каменен блок. Той остана читав, но ударът и трясъкът го оглушиха – няколко секунди стоя наведен със стиснати очи, спомняйки си как отдавна в детството, в една страшна черна зима, падна на опашката си, след като скочи от прозорчето на газовата подстанция на заскрежения дюшек отдолу. А когато завъртя глава и отвори очи, откри, че се намира в същата тази галерия с ивицата орнаменти на стената, откъдето го измъкна Итакин, и го гледаше същият този воин в ален халат, скръстил ръце на гърдите си – в това, че е същият, Саша се убеди, като видя в долния край на монитора шестте триъгълничета, означаващи жизнената му сила. Саша скочи на крака, застана в бойна стойка и измъкна меч. Тогава воинът извади своя и тръгна срещу него; погледът му до такава степен не обещавахе нищо добро, че изскочилият в паметта му съвет на Петя Итакин да си поговори с него за живота му се стори зла шега. Саша повъртя във въздуха края на острието, готвейки се да нанесе удар, и изведнъж воинът с неочаквано и точно движение изби меч

от ръката му и го удари с плоската част на тежкото си оръжие по главата.

Саша отвори очи и с недоумение обиколи с поглед неголямата тъмна стая, на пода на която лежеше. Под него имаше мек килим, на стената гореше маслен светилник, а до стената стоеше удивително красив сандък, обкован с насечени медни листове. Под тавана се носеха кълба дим и миришеше на нещо странно, сякаш на опърлени пера или нажежена гума – но миризмата беше приятна. Саша опита да седне и разбра, че не е в състояние да помръдне – почти до гърлото бе увит с наподобяващ обшивка на дюшек платнен чувал, завързан с дебело въже.

– Събуди ли се, шурави?

Саша се изви като червей, обърна се на другата страна и видя воина с червения халат, седнал на възглавниците на два метра от него. До воина димеше малко наргиле, чието дълго черво с меден мундшук на края лежеше на килима. От другата му страна се търкаляше изтърбушената чанта на Саша. Воинът измъкна от гънките на халата си малък крив нож, показа го на Саша и се разсмя.

– Не се бой, шурави, не се бой – каза воинът, вдигна се на крака и се наведе над него, – щом веднага не съм те убил, няма да те докосна.

Въжето около чувала се разхлаби. Воинът седна на мястото си и дърпайки дим от наргилето, замислено гледеше как Саша се измъква от чувала. Когато Саша окончателно излезе, седна на килима и заразтрива отеклите от насъбралата се кръв крака, воинът мълчаливо му подаде димящото наргиле. Саша безропотно го пое и дълбоко дръпна. Стаята веднага леко се смали и се изкриви, и изведнъж почна да се чува пукането на маслото в лампата – както се оказа, то беше цяла звукова енциклопедия.

– Казвам се Зайнадин Абу Бакр Абас ал-Хуфави – каза воинът, примъкна до себе си отворената чанта на Саша и пхна в нея разтворената си длан. – Можеш да ме наричаш с което искаш от тези имена.

– Аз съм Алексей – излъга кой знае защо Саша. От всички чути непознати думи той запомни само „Абас“.

– Ти нали си духовен човек?

– Аз ли? – попита Саша, наблюдавайки с интерес трансформациите на стаята. – Да, духовен съм.

Незнайно защо той се чувстваше в безопасност.

– И аз така гледам – я какви книги четеш.

Абас държеше в ръце книгата на Джон Спенсър Тримингам „Суфитски ордени в исляма“², която неотдавна Саша бе купил в

„Академкнига“ и бе прочел почти до средата. На корицата ѝ бе нарисован някакъв мистичен символ – зелено дърво, съставено от преплетени арабски букви.

– Много исках да те убия – призна си Абас, претегляйки книгата на ръка и нежно гладейки корицата ѝ. – Но духовен човек – не мога.

– А за какво искаш да ме убиеш?

– А за какво ти уби днес Маруф?

– Кой Маруф?

– Не помниш ли вече?

– А, оня... с ятагана? И с перо на тюрбана?

– Да.

– Ама аз не исках – отвърна Саша, – той пръв започна. Или не пръв... Всъщност той вече стоеше до вратата с ятагана. Някак машинално се получи.

Абас недоверчиво поклати глава.

– Да не ме смяташ за изверг? – Саша дори се обърка.

– Оставаше и да не те смятам. С вас, шурави, в нашите села плашат децата. А този Маруф, който ти закла, сутринта дойде при мен и казва – прощавай, Зайнадин Абу Бакр. Усещам, днес ще дойде шурави... Мислех, че е прекалил с хашиша, а през деня го донесоха в караулното с прерязано гърло...

– Наистина не исках – с досада каза Саша.

Абас се усмихна.

– Исках, не исках. Всеки си има своя съдба – каза той – и всички нишки са в ръцете на Аллах. Нали?

– Вярно – каза Саша. – Виж, това е вярно.

– Аз тук пет дни пих с един суфит от Хорасан – каза Абас – и той ми разказа една приказка... Общо взето не помня как беше, но там по грешка бяха заклали някого, а после се оказало, че той бил убиец и престъпник, който тъкмо се готвел да извърши своето най-страшно убийство. Изобщо аз обичам да пия с духовни люде... Спомних си тази приказка и си мисля – какви ли приказки знаеш ти?

Абас стана от мястото си, отиде до сандъка и извади бутилка уиски „Уайт Хорс“, две пластмасови чашки и няколко смачкани цигари.

– Това откъде е? – изуми се Саша.

– Американците – отвърна Абас. – Хуманитарна помощ. Както при вас почнаха да слагат компютри в министерствата, така почнаха да

2. Суфи (или суфити) – членове на ислямска мистична секта.

помагат и на нас. Е, и разменят това-онова срещу хашиш.

– А американците не са ли изверги? – попита Саша.

– Има ги различни – отвърна Абас и напълни две пластмасови чашки. – С тях поне можеш да се договориш.

– Да се договориш – как?

– Много просто. Когато видиш страж, натисни клавиша „К“. Той веднага ще се престори на мъртъв, а ти продължавай нататък.

– Не знаех – каза Саша, поемайки чашата.

– А откъде ще знаеш – каза Абас, вдигайки своята, – когато всички ви игри са пиратски. Нямате инструкции. Но не може ли да попитате? Аз мислех, че шурави не могат да говорят.

Абас отпи и шумно въздъхна.

– Ето, има при вас някакъв Главмосжилинж³ – заговори изведнъж той със съвсем друг тон – и седи там някой си Семьон Прокофиевич Чуканов – един малък и дебел, кучето. Ето това е гадина, каква гадина при това. Излиза на първо ниво – нататък се страхува, там има капани – и чака нашите. Е, при нас е ясно, военна работа – искаш, не искаш – отивай. А момчетата там са неумели, млади. Така той всеки ден по пет човека убива. Има си норма. Влиза, убива и си излиза. После пак. Е, ако попадне на седмо ниво...

Абас сложи ръка на дръжката на лежащия до него меч.

– А американците доставят ли ви оръжие? – попита Саша, за да смени темата.

– Доставят.

– Може ли да го видя?

Абас стана, отиде до сандъка си, измъкна неголям свитък пергамент и го хвърли на Саша. Саша разгъна свитъка и видя къса колона от команди на асемблер, витиевато написани с черен туш.

– Какво е това? – попита той.

– Вирус – отвърна Абас и наля още по една чаша.

– Виж ти... Аз пък си мислех, кой при нас постоянно изтрива системата? А в кой файл стои?

– Е – каза Абас, – стига сме дрънкали глупости. Време е вече да разкажеш приказка.

– Каква?

– Поучителна. Нали си духовен човек? Значи трябва да знаеш.

– А за какво? – попита Саша и хвърли поглед към дългия меч,

3. Название на някакво учреждение.

лежащ на килима недалеч от Абас.

– За каквото искаш. Главното е да има мъдрост, поука.

За да спечели минута за размисъл, Саша вдигна от килима наргилето и дръпна дълбоко няколко пъти, докато си спомняше какво е прочел от Тримингам за суфитските приказки. После за минута затвори очи.

– Знаеш ли за магрибското молитвено килимче? – попита той приготвилите се вече да слуша Абас.

– Не.

– Тогава слушай. Един везир имал малък син на име Юсуф. Веднъж той излязъл зад пределите на бащиното си имение и отишъл да се разходи. Стигнал до пустинния път, където обичал да се разхожда в самота, и тръгнал по него, оглеждайки се настрани. И изведнъж видял някакъв старец с дрехи на шейх, с черна шапка на главата. Момчето вежливо поздравило стареца, и тогава старецът спрял и му дал сладко захарно петле. А когато Юсуф го изял, старецът попитал: „Момче, ти обичаш ли приказки?“ Юсуф много обичал приказки, и така и отговорил. „Знам една приказка – казал старецът, – това е приказката за магрибското молитвено килимче. Бих ти я разказал, но е много страшна.“ Но Юсуф естествено казал, че от нищо не се страхува, и се приготвил да слуша. И изведнъж някъде от тази страна, където било имението на баща му, се разнесъл звън на камбани и някакви силни викове – така ставало винаги, когато някой пристигнал. Момчето мигновено забравило за стареца с черната шапка и се втурнало да види кой е пристигнал. Оказало се, че това бил само някакъв незначителен подчинен на баща му, и момчето с всички сили побягнало обратно, но стареца вече го нямало на пътя. Тогава Юсуф много се разстроил и се прибрал в имението. Като избрал подходящ момент, той се приближил до баща си и попитал: „Татко! Знаеш ли нещо за магрибското молитвено килимче?“ И изведнъж баща му пребледнял, затреперил с цялото си тяло, паднал на пода и умрял. Тогава момчето много се уплашило и избягало при майка си. „Мамо! – извикало то, – нещастие!“ Майката се приближила към него, усмихнала се, погалила го по главата и попитала: „Какво, сине?“ „Мамо – извикало момчето, – аз отидох при татко и го попитах за едно нещо, а той изведнъж падна и умря!“ „За какво си го попитал? – попитала разстроена майка му. „За магрибското молитвено килимче!“ И изведнъж майка му също страшно пребледняла, затреперила с цялото си тяло, паднала на пода и умряла. Момчето останало съвсем само, и скоро могъщите врагове на баща му завладели имението, а него го изгонили да върви накъдето му видят очите. Той дълго странствувал из цяла Персия, и накрая попаднал

в ханака на един много известен суфит и станал негов ученик. Минали няколко години, и Юсуф се приближил до суфита, когато той бил сам, и казал: „Учителю, аз се уча при вас вече няколко години. Мога ли да ви задам един въпрос?“ „Питай, сине мой“ – казал, усмихвайки се, суфитът. „Учителю, вие знаете ли нещо за магрибското молитвено килимче?“ Суфитът пребледнял, хванал се за сърцето и паднал мъртъв. Тогава Юсуф побягнал надалеч. Оттогава той станал странствуващ дервиш и скитал из Персия, търсейки известни учители. И всички, които питал за магрибското молитвено килимче, падали на земята и умирали. Постепенно Юсуф се състарил и изнемощял. Почнали да му идват в главата мисли, че скоро ще умре и няма да остави след себе си на земята никаква следа. И ето веднъж, когато седял в чайната и мислел за всичко това, изведнъж видял същия онзи старец с черната шапка. Юсуф изтичал при него, паднал на колене и го помолил: „Почтени шейх! Търся ви цял живот! Разкажете ми за магрибското молитвено килимче!“ Старецът с черната шапка казал: „Е, добре. Нека бъде, както искаш“. Юсуф се приготовил да слуша. Тогава старецът седнал срещу него, въздъхнал и умрял. Юсуф цял ден и цяла нощ стоял в мълчание около трупа. После станал, свалил от него черната шапка и я сложил на главата си. Оставали му няколко дребни монети, и преди да си тръгне, той купил с тях от стопанина на чайната захарно петле...

Саша замълча. Абас също дълго мълча, а после каза:

– Признай, ти не си ли скрит шейх?

Саша не отговори.

– Разбирам – каза Абас, – всичко разбирам. Кажете, а шапката на този старец точно черна ли е била?

– Точно – отвърна Саша.

– А не е ли била зелена? Мисля, че това може да е бил Зеленият Хидр?

– А какво знаят при вас за Зеления Хидр? – попита Саша. Той още не бе прочел от Тримингам кой е този Зелен Хидр, и му беше интересно.

– Ами всички казват различно. Най-интересното нещо чух от оня дервиш от Хорасан, с който пихме. Той каза, че Зеленият Хидр много рядко се явява в истинския си облик и най-често приема чужда форма. Или влага свои думи в устите на най-различни хора – и всеки човек, ако поиска, може постоянно да го слуша, говорейки дори с най-глупавите хора, защото някои думи произнася зад тях Зеленият Хидр.

– Вярно – каза Саша. – Кажете, Абас, а кой тук при вас свири на флейта?

– Никой не знае – каза Абас. – Колко пъти вече претърсвах целия лабиринт... Без полза.

Той се прозина.

– Време ми е да отивам на пост – каза той. – Трябва да разнеса стомните. Че скоро американците ще дойдат. Не зная как да ти се отблагодаря... Освен... Искаш ли да видиш принцесата?

– Искам – отговори Саша и изпи на един дъх остатъка в чашата си.

Абас стана и свали от пирона на стената голяма връзка ръждясали ключове. Дватамента излязоха в полутъмния коридор. Вратата на стаята, където седяха, беше боядисана като стена, и когато Абас я затвори, Саша помисли, че никога не би му минало през ума, че в този задънен коридор, в стотици подобни на който той вече бе влизал, има замаскирана врата. Те мълчаливо стигнаха до изхода за следващото ниво, който се оказа съвсем наблизо.

– Само тихо – каза Абас, подавайки му ключовете, – иначе ще изплашиш нашите.

– Да ти върна ли после ключовете?

– Задръж ги за себе си – каза Абас. – Или ги хвърли.

– На теб няма ли да са ти нужни?

– Ако са ми нужни – каза Абас, – ще ги взема от гвоздеа. Това нали е твоята игра. А аз си имам своя. Ако се случи, отбий се при мен.

Той подаде на Саша късче хартия с някакъв надпис.

– Тук е написано как да минеш – каза той.

Изкачването до самия връх отне десет минути, а ако Саша веднага улучваше ключалките с ключа, би се оправил и за по-малко. От ниво на ниво водеше тясна служебна стълба, изсечена в камъка – беше трудно да се определи що за камък е това, тъй като беше много неясен, а и не съществуваше трайно; когато последната врата се затвори зад Саша, реалността отново придоби ясни цветове и контраст.

Саша видя пред себе си извисяваща се нагоре стена със също такива корнизи, като онези, по които той съвсем неотдавна се катереше към Абас, машинално направи крачка към първия, скочи и се надигна. Като си спомни, че има ключове, той плю, спусна се долу и неочаквано за самия себе си скочи право към глухата стена, удари се в камъните, падна, отново скочи към нея и отново падна. Когато се опита нормално да стане на крака, той вместо това подскочи високо нагоре, протегна се и за секунда увисна във въздуха с вдигнати над главата ръце. Чак след това той дойде на себе си и помисли със срам: „Ама че ме прихвана.“

Това беше последното ниво, и служебната стълба тук свършваше.

Саша побягна по дългата галерия с факли в стърчащите от стените бронзови халки (все му се струваше, че някой ги е втъкнал там вместо знамена), и след известно време се блъсна във висящ на стената килим. Тогава се обърна и побягна на другата страна, и след кратко лутане по коридорите и галериите стигна до тежка метална врата като онези, които водеха от ниво на ниво. С ключовете в ръка той се наведе към нея, но се оказа, че тя няма никаква ключалка. Именно зад тази врата би трябвало да седи принцесата, но за да я отвори, трябваше много дълго да броди по далечните апендикси на дванадесето ниво, рискувайки на всяка крачка да си счупи врата, макар и нарисуван, но единствен.

Саша намери другия вход след десетина минути, след като погледна зад килима, висящ на стената в дъното. В една от плочите недалеч от пода се виждаше черната зеница на ключалката. Саша пхна там най-малкия ключ, който висеше на връзката, и се отвори малка желязна вратичка, не по-голяма от прозореца на пожарен кран. Саша с труд се промъкна вътре.

Пред него се простираше зала с висок сводест таван; по стените горяха факли и висяха килими, а в един от краищата се виждаше вдигната решетка, зад която започваше полутъмен коридор. В другия край на залата имаше тежка метална врата – същата, която нямаше ключалка и през която Саша трябваше да влезе, ако бе успял някога да се добере до това ниво сам. Той позна това място – именно тук той бе виждал принцесата, когато тя понякога се появяваше на екрана. Сега обаче я нямаше, както ги нямаше нито килимите и възглавниците, нито издутия пясъчен часовник, нито дворцовата котка. Затова пък Саша не бе виждал по-рано вдигнатата решетка на стената – просто тази част от залата не попадеше на екрана, когато показваха принцесата. Саша тръгна напред.

Коридорът зад решетката неочаквано свърши с банална дървена врата като онези, които водят към банята или към тоалетната, и в душата на Саша се прокрадна лошо предчувствие. Той дръпна вратата към себе си.

Стаята, която се откри пред него, най-много от всичко напомняше голям празен килер. Миришеше на застояло – така мирише в местата, където стопаните държат няколко котки и събират съветски вестници в подшивка. По пода се търкаляше боклук – празни флакони, от лекарства стара обувка, счупена китара без струни и разни късчета хартия. На няколко места тапетите се бяха отлепили от стената и висяха като парцали, а прозорецът гледаше към близката – на метър, не повече – тухлена стена. В центъра на стаята стоеше принцесата.

Отначало Саша дълго я гледа, после я обиколи няколко пъти и изведнъж силно я ритна с крак. Тогава всичко, от което тя се състоеше, се разпадна на пода – направената от суха тиква глава със залепени очи и уста се озова до радиатора, картонените ръце се огънаха в ръкавите на грозната басмяна престилка, десният крак се откъсна, а левият падна на пода заедно с покритото с черна тъкан туловище-манекен на железен прът, което падна по гръб, право и някак еднозначно, като застрелял се политически ръководител.

Саша излезе от стаята и се помъкна назад по коридора, но решетката, отделяща коридора от сводестата зала, се оказа спуснатата. Саша си спомни, че бе чул звукът от падането ѝ секунда след като ритна манекена, но в този момент не бе обърнал внимание на това.

Като се върна, той още веднъж огледа пода, после тапетите, и забеляза на едно място контурите на скрита зад тях врата. Приблужи се и я натисна с рамо. Вратата се огъна, но не се отвори; очевидно беше много тънка. Тогава Саша отстъпи няколко крачки, стисна юмруци, засили се и се връза в нея с рамо – с такава сила, че след като я изкърти и звучно раздра тапетите, прелетя още метър или два във въздуха и чак след като се спъна в нещо, падна на пода и мярна нечии рамене, тил и гръб, седящ на стол.

– Тихо – каза Итакин, откъсвайки поглед от екрана, на който трептеше високата сводеста зала, в центъра на която принцесата галеше котката на килима. – Ще разтревожиш Борис Емелянович. Той сега отново тръгва на бой. Днес имат големи загуби.

Саша се надигна на ръце и се огледа – зад гърба му поскърцваше отворената врата на стенния шкаф, от който все още планираха към пода разни хартии.

– Ама че работа, Петя – каза той и се вдигна на крака. – Какво ли е това?

– За принцесата ли говориш? – попита Итакин.

Саша кимна.

– Значи към нея си вървял през цялото време – каза Итакин. – Нали ти казвам, твоята игра е хакната.

– Нима никой не е стигал до нея?

– Защо. Много хора са стигали.

– Ами те защо са мълчали? За да им е на другите... да не им е толкова обидно?

– Мисля, че не е заради това. Просто когато човек губи толкова време и сили по пътя, вече не може да си позволи да види всичко

такова, каквото е в действителност... Макар че не е точно така. Всъщност няма никаква „действителност“. Да кажем, че той не може да си позволи да види онова, което видя ти.

– А защо тогава аз го видях?

– Е, ти просто мина по служебната стълба.

– Но как е възможно да видиш нещо друго? И после, нали самият аз съм я виждал толкова пъти – когато минаваш от ниво на ниво, тя понякога се появява на екрана, и съвсем не е такава!

– Сигурно не се изразих съвсем правилно – каза Итакин. – Просто играта е устроена така, че само нарисувано човече може да стигне до принцесата.

– Защо?

– Защото – каза Итакин – принцесата също е нарисувана. А може да е нарисувано всичко, което поискаш.

– Но къде тогава отива този, който играе? Този, който управлява принца?

– Помниш ли как стигна на дванадесето ниво? – попита Итакин и кимна към екрана.

– Помня.

– Можеш ли да кажеш, кой удряше главата си в стената и скачаше нагоре? Ти или принцът?

– Разбира се, принцът – каза Саша. – Аз дори не умея да скачам така.

– А къде беше през това време ти?

Саша тъкмо да отвори уста, за да отговори, но изведнъж замря на място.

– Именно там отиват – каза Итакин.

Саша седна на шкафа до стената и дълго време мисли.

– Слушай – каза той накрая, – кой все пак свири там на флейта?

– Това и досега никой не знае.

Саша погледна часовника си и изведнъж хлъцна.

– Още можем да вземем пиене от ъгъла – каза той, – ей сега ще изтичам. Ще ме изчакаш ли? По чашка?

– Не бързам за никъде – каза Итакин. – Само че няма да те пуснат.

– Аз бързо – каза Саша, натискайки „Escape“, – след петнайсет минути.

На екрана застина картината, на която под една мавританска арка се откриваше гледка към огромен източен дворец, състоящ се от множество кули и кулички, извисяващи се към сияещото с огромни звезди

лятно небе.

До гастронома на ъгъла се виеше такава опашка, че Саша разбра – да купи сега бутилка ще бъде много трудно, а може би въобще невъзможно. Във всеки случай, ако беше трезвен, щеше да бъде точно невъзможно, но той, както се оказа, бе изпил напълно достатъчно, за да успее след няколко минути брауново движение из препълнената зала да се озове не толкова далеч от касата. От всички страни напиреха и ругаеха, но след известно време Саша разбра, че привидният хаос всъщност представлява подредено движение на четири допиращи се една до друга опашки, триещи се една в друга поради различната си скорост. Опашката за портвайн беше отляво, а тази, в която попадна той, беше за цаца в доматен сос – същата, която след отварянето на консервата има навика внимателно да те гледа с не по-малко от десет чифта мънички блестящи очи. Опашката на Саша се движеше по-бързо, отколкото опашката за портвайн, и той реши да преодолее следващите няколко метра в нейния състав и чак после да мине в съседната. Тази маневра му се удаде, и Саша се оказа притиснат между една строителна куртка, на гърба на която бе написана загадъчната дума „КАТЕК“, и кафяво сако, облечено направо върху голо мъжко тяло на около петдесетина години.

– Ъ-ъ-ъ-ъ... – каза мъжът с кафявото сако, когато Саша го погледна, и изблеци очи. От устата на мъжа вонеше немислимо; Саша бързо се извърна и се загледа към стената, където висеше триъгълен платнен вимпел и изрязаната от боядисан шперплат глава на така наречения Ленин.

„Господи – изведнъж си помисли той, – нима наистина живея в този... в този... Стоя пиян на опашка за портвайн между всичките тези свине – и си мисля, че съм принц??“

– Цацата свърши! – разнесоха се изплашени гласове в съседната опашка, – цацата!

Саша почувства, че мъжът отзад го дърпа за рамото.

– Какво? – попита Саша, обръщайки се.

– Аз смятам – каза мъжът – че трябва да тръгнем към изконните наши земи – Владимир, Ярославъл – да раздадем на хората оръжие и отново да завоюваме цяла Русия.

– А после? – попита Саша.

– После да върви да воюва хан Кучум – каза мъжът и разтресе юмрук пред Саша.

– Портвайнът свършва... – тревожно зашепнаха хората.

Саша се измъкна от опашката и почна да си проправя път към

изхода. Вече изобщо не му се пиеше. До изхода стояха две жени в бели престилки и шапчици, поглеждаха часовниците си и тихо, но разгорещено обсъждаха нещо.

Изведнъж някъде отзад, сякаш под някакъв невидим таван, три пъти по-висок от този на магазина, се появи и започна да нараства страшен звук, приличащ на едновременния рев на няколко десетки самолетни двигатели. За няколко секунди той достигна такава интензивност, че хората, които досега мирно се ругаеха по опашките, отначало почнаха да се озъртат с недоумение, а после да клякат или направо да падат на пода, запушвайки уши с ръце. Звукът достигна апогея си, също тъй рязко почна да намалява и стихна съвсем, но тогава на смяна му дойде грохот на танкови мотори, появил се също така неясно къде и неясно къде изчезнал след няколко секунди.

– И така всяка вечер – каза жената с бялата престилка, – точно в шест без петнайсет. Къде ли не звъняхме само. Зоя от „Новоарбатска“ казва – при тях е същото...

Хората се надигнаха от пода и подозрително се пулеха един срещу друг, спомняйки си кой след кого е стоял. Но това не беше важно, тъй като все едно и цацата, и портвайнтът вече бяха свършили.

Саша излезе на улицата и бавно се затътри към сияещото с весели електрически огънове в прозорците здание на Госплан. Отпред се включи разрезвачка – по болезненото скърцане, с която тя работеше, и по големите процепи между огънатите зъби Саша се досети, че тя не е от неговата игра, а просто така – обикновена съветска разрезвачка, стара и раздрънкана, дали забравена от някого на улицата, или стояща на положеното място. Саша реши да я подмине, а после, по изработения в играта навик, се върна и погледна няма ли веднага зад нея, както обикновено беше в лабиринта, стомна с възстановяваща жизнената сила напитка. Стомна нямаше, затова пък имаше цели три бутилки портвайн. Саша продължи нататък, вслуша се в скърцащата зад гърба му цигулка и позна в нея няколко повтарящи се ноти от „Подмосковние вечера“ – сякаш някаква въртяща се грамофонна плоча беше заяла, и ръждивият глас безнадеждно задаваше на помръкналото московско небе някакъв вечен руски въпрос.

Саша стигна до Госплан и разбра, че вече е закъснял. Работният ден бе свършил и високите асирийски порти изхвърляха на улицата една вълна хора след друга. Все пак той опита да влезе, преодоля няколко

метра срещу течението и тъкмо да се хване за студената ограда до въртящата се врата, но веднага бе подхванат и отнесен обратно на улицата от група жизнерадостни жени. Покрай него мина Кузма Улянович Старопопиков с чанта в ръка и Саша съвсем машинално тръгна след него. Кузма Улянович веднага се вмъкна в някакви тъмни пресечки – очевидно живееше някъде наблизко. Саша сам не знаеше защо върви след Старопопиков – просто му бе нужно някакво занимание, с което временно да се захване, за да може спокойно да поразсъждава.

След десетина минути – а може би и след половин час, Саша някак загуби усещане за времето – Кузма Улянович стигна до някакъв голям и напълно безлюден двор и се отправи към ъгловия вход. Саша реши, че да върви след него нататък ще бъде дори по-глупаво, отколкото досега, и понечи да поеме обратно, когато изведнъж до Кузма Улянович се приближиха двама високи младежи с модни натовски якета. Саша можеше да се обзаложи на каквото и да било, че само преди миг ги нямаше в двора. Той усети нещо нередно и бързо се шмугна зад пожарната стълба, закована с дъски – тук никой не можеше да го види, макар че не бе далеч от входа.

– Вие ли сте Кузма Улянович Старопопиков? – рязко попита единият от приближилите се; той говореше руски със силен акцент и беше, както и другия, къдрав, мургав и небръснат.

– Да – с учудване отвърна Кузма Улянович.

– Значи вие бомбардирахте лагера под Ал-Джегази?

Кузма Улянович трепна и свали очилата си.

– А вие самите кои ст... – започна той, но събеседникът не му даде да каже нищо.

– Организацията за освобождение на Палестина ви осъди на смърт – каза той и извади от джоба си дълъг пистолет. Същото направи и вторият.

Кузма Улянович подскочи и изпусна от ръката си чантата, а в следващия миг оглушително загърмяха изстрели и на асфалта полетяха гилзи. Още първият куршум отхвърли Кузма Улянович към вратата, но преди той да успее да падне, двамата палестинци вече бяха изпразнили в него пълнителите на пистолетите си, обърнаха се и тръгнаха по пътя си; Саша с учудване забеляза, че през тях се виждаха дърветата и пейките, а когато те стигнаха до ъгъла, вече бяха почти невидими и сякаш дори не се преструваха, че свиват зад него. Изведнъж настъпи странна тишина. Саша излезе иззад пожарната стълба, погледна Кузма Улянович, който тихо лежеше до вратата, и объркано се огледа настрани. От

съседния вход излезе някакъв човек с анцуг, и Саша с всички сили се втурна към него. Човекът учудено спря и Саша изведнъж се почувствува глупаво.

– Нищо ли не чухте ей сега? – попита той.

– Нищо – отвърна човекът. – А какво трябваше да чуя?

– А... На оня човек там му е лошо.

Човекът тръгна след Саша и се наведе над Кузма Улянович.

– Пиян е сигурно – каза той. – Макар че май не е. Ей, какво ви е?

– Сърцето – тихо отговори Кузма Улянович, правейки между думите големи паузи. – Извикайте бърза помощ, не трябва да се движа. Или по-добре викнете жена ми. Втория етаж, четирийсет и втори апартамент.

– Може би ще е по-добре да ви отнесем там?

– Не – каза Кузма Улянович. – Вече съм прекарал два инфаркта. Знаем кое е по-добре и кое по-зле.

Човекът с анцуга се втурна нагоре по стълбите, а Саша се обърна и бързо се отдалечи.

Той сам не забеляза как се добра до метрото и стигна го Госнаб. Когато дойде на себе си на крайбрежната улица, до родното пететажно здание с колони на фасадата, вече бе окончателно изтрезнял. Два прозореца на третия етаж още светеха, и той реши да се качи.

Третият етаж бе пуст и тъмен, и той реши, че всички са си заминали – само в първи подотдел за дребна дървесина някой още работеше. Саша се доближи до открехнатата врата и погледна през пролуката.

В центъра на помещението, в старо синьо кимоно и зелени хаками, с шапка на чиновник пети ранг на главата си и ветрило в ръка стоеше Борис Григориевич. Той не можеше да види Саша, тъй като последният стоеше в тъмния коридор, но в момента, когато Саша погледна през вратата, Борис Григориевич вдигна ветрилото над главата си, събра го и отново го разтвори, притисна го за секунда към гърдите си и с рязко движение го протегна към Саша; после бавно, доближавайки преди всяка крачка единия полусгънат крак към другия, тръгна към вратата, без да изпуска разпереното към себе си червено копринено ветрило. На Саша му се стори, че началникът плаче, или пък тихичко вие – но след секунда той различи напевно произнасяното стихотворение:

Как капле росы

Что на стебле
 Сверкнет на секунду
 И паром
 Летит к облакам –
 Не так ли и нам
 Скитаться всю вечность
 Во тьме?
 О безысходность!

Борис Григориевич спря, завъртя се на място и замря, вдигнал високо над главата си ветрилото. Така той стоя няколко минути, а после сякаш дойде на себе си – оправи сакото, приглади косата си с ръка и изчезна в тесния проход между шкафовете. Скоро оттам се разнесе свистене на меч, и Саша разбра, че Борис Григориевич се е заел с вечерните си упражнения в „Будокан“, във втората зала отляво на вратата. Тогава той влезе, изкашля се и извика:

- Борис Григориевич!
- Свистенето на меча утихна.
- Лапин?
- Подписах всичко, Борис Григориевич!
- Аха. Остави ги на шкафа, сега съм зает.
- Аз ще поработя, Борис Григориевич.
- Работи, работи. Днес съм тук до късно.

Саша остави хартиите на шкафа, седна на мястото си и постави пръст на бутона, включващ компютъра. После изведнъж се ухили, стана, намери на рафта над масата телефонния указател и придърпа телефона към себе си.

– Ало – каза той в слушалката, след като дочака отговор, – Главмосжилинж? Чуканов Семьон Прокофиевич там ли е още? Какъв?

Той записа новия телефон и веднага го набра.

– Търся Семьон Прокофиевич. Семьон Прокофиевич? Безпокоя ви от Госплан, по поръчение на другаря Старопопиков... Главното е, че той ви помни... Е, както искате. Ваша... Не, за „Принца“. Той ме помоли да ви предам как да излезете направо на седмо ниво... Не знам, може би на съвещание в министерството. Е, вие си спомнете сам кой кого къде видял, а сега си запишете... Чакам... Значи така...

Саша разгъна дадената му от Абас хартийка.

– Набирате думите „принс мегахит седем“. Да, латински. Руско „ен“... Не, цифра. А, няма защо. Всичко най-хубаво. Довиждане.

Той стана и отиде да изпуши една цигара, а като се върна след няколко минути, набра същия номер.

– Семьон Прокофиевич... Как... Че аз току-що говорих с него... Какъв ужас... Какъв ужас... Извинете...

Саша остави слушалката и включи компютъра.

Като скочи от каменния корниз, той се затътри към задъненото коридорче, където преди мъкнеше всякакви намерени от него неща. Той отдавна не бе минавал оттам, но всичко си бе останало същото – направената от каменни отломъци лежанка, покрита за мекота с купчина стари парцали, нечия пищялна кост, от която той бе започнал да си дълбае лула, но я бе зарязал, две тесни медни стомни, в една от които още бе останало нещо, и лежача на пода бланка на Госснаб с план на първото ниво, покрита вече с дебел слой прах. Саша легна на лежанката и затвори очи, и почти веднага някъде далеч горе, над множество каменни тавани, едва различимо запя флейтата. Той започна да си спомня днешния ден – но прекалено силно му се спеше, и след като се зави с част от парцалите и се устрои така, че да не му духа отникъде, заспа.

Отначало сънуваше Петя Итакин, седнал на върха на някаква кула и свирещ на дълга тръстикова флейта, а после му се присъни Абас в преливащ се зелен халат, който дълго му обясняваше, че ако натисне едновременно клавишите „Shift“, „Control“ и „Return“, а после успее да се добере до клавиша, на който е нарисувана сочеща нагоре стрелка, и го натисне и него, то фигурката, където и да се намира и колкото и врагове да стоят пред нея, ще направи нещо много необикновено – ще подскочи нагоре, ще се протегне и в следващия момент ще се разтвори в небето.

КРАЙ

© Виктор Пелевин
© 1996 Иван Попов, превод от руски

Виктор Пелевин

Източник: Подкрушието

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1819>]